

КООРДИНАТОР ПРОЈЕКТА

UNIVERSITY OF MISKOLC / UNIM, FACULTY OF EARTH SCIENCE & ENGINEERING / HUNGARY
WWW.UNI-MISKOLC.HU

COORDINATING TEAM: ÉVA HARTAI: FOLDSHE@UNI-MISKOLC.HU - TAMÁS MADARÁSZ: HGMT@UNI-MISKOLC.HU
AND ARANKA FÖLDESSY: TTKFA@UNI-MISKOLC.HU

КОНЗОРЦИЈУМ

UNIVERSITY OF SZEGED / HUNGARY (WWW.U-SZEGED.HU) - EUROPEAN FEDERATION OF GEOLOGISTS / EFG / BELGIUM (WWW.EUROGEOLOGISTS.EU) - ICELAND GEOSURVEY / ISOR / ICELAND (WWW.GEOTHERMAL.IS) - NATURAL ENVIRONMENT RESEARCH COUNCIL / NERC / BRITISH GEOLOGICAL SURVEY / UK (WWW.BGS.AC.UK) - NATIONAL LABORATORY OF ENERGY AND GEOLOGY / LNEG / PORTUGAL (WWW.LNEG.PT) - FLEMISH INSTITUTE FOR TECHNOLOGICAL RESEARCH / VITO / BELGIUM - (WWW.VITO.BE) - LA PALMA RESEARCH CENTRE S.L. / LPRC / SPAIN (WWW.LAPALMACENTRE.EU) - AGENCY FOR INTERNATIONAL MINERAL POLICY / MINPOL / AUSTRIA (WWW.MINPOL.COM) - GEOLOGICAL INSTITUTE OF ROMANIA / IGR / ROMANIA (WWW.IGR.RO) - KU LEUVEN, DEPT. MATERIALS ENGINEERING / BELGIUM (WWW.KULEUVEN.BE) - GEOLOGICAL SURVEY OF SWEDEN / SGU / SWEDEN (WWW.SGU.SE)

ТРЕЋА ЛИЦА

CZECH UNION OF GEOLOGICAL ASSOCIATIONS / CZECH REPUBLIC (WWW.CALG.CZ) - FINNISH UNION OF ENVIRONMENTAL PROFESSIONALS / FINLAND (WWW.YKL.FI) - FRENCH GEOLOGICAL SOCIETY / FRANCE (WWW.GEOSOC.FR) - PROFESSIONAL ASSOCIATION OF GERMAN GEOSCIENTISTS / GERMANY (WWW.GEOBERUF.DE) - ASSOCIATION OF GREEK GEOLOGISTS / GREECE (WWW.GEOLOGIST.GR) - HUNGARIAN GEOLOGICAL SOCIETY / HUNGARY (WWW.FOLDTAN.HU) - INSTITUTE OF GEOLOGISTS OF IRELAND / IRELAND (WWW.IGI.IE) - ITALIAN NATIONAL COUNCIL OF GEOLOGISTS / ITALY (WWW.CNGEOLOGI.IT) - ROYAL GEOLOGICAL AND MINING SOCIETY OF THE NETHERLANDS / THE NETHERLANDS (WWW.KNGMG.NL) - POLISH ASSOCIATION OF MINERALS ASSET VALUATORS / POLAND (WWW.POLVAL.PL) - ASSOCIATION OF PORTUGUESE GEOLOGISTS / PORTUGAL (WWW.APGEOLOGOS.PT) - SERBIAN GEOLOGICAL SOCIETY / SERBIA (WWW.SGD.RS) - SLOVENIAN GEOLOGICAL SOCIETY / SLOVENIA (WWW.ZRC-SAZU.SI) - OFFICIAL SPANISH ASSOCIATION OF PROFESSIONAL GEOLOGISTS / SPAIN (WWW.ICOG.ES) - SWISS ASSOCIATION OF GEOLOGISTS / SWITZERLAND (WWW.CHGEOLOG.CH) - UKRAINIAN ASSOCIATION OF GEOLOGISTS / UKRAINE - (WWW.GEOLOG.ORG.UA/EN) - ROYAL BELGIAN INSTITUTE OF NATURAL SCIENCES / BELGIUM (WWW.NATURALSCIENCES.BE)

ВИШЕ ИНФОРМАЦИЈА

CHPM2030.EU

Средства за овај пројекат добијена су из истраживачко-иновативног програма
Хоризон 2020 Европске Уније, на основу одобреног уговора бр. 654100.

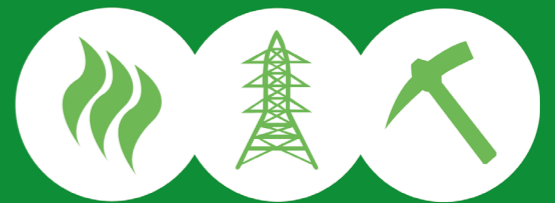
Период трајања пројекта: 1. јануар 2016.- 30. јун 2019.

Cover photo: Courtesy Vigdís Harðardóttir, Iceland Geological Survey

CHPM2030

CHPM2030

КОМБИНОВАНА ПРОИЗВОДЊА ТОПЛОТЕ, ЕНЕРГИЈЕ И ЕКСТРАКЦИЈЕ

Critical Raw Materials Research Roadmap
Low Environmental Impact
Cost-efficiency Horizon2020
Mineral Extraction CHPM2030 Deep Geothermal Energy Renewable Energy
Orebody-EGS Enhanced Geothermal System

ИЗАЗОВИ

Европска Унија је опредељена да смањи емисију гасова стаклене баште и допринесе транзицији својих економија у правцу ниске потрошње угљеникових једињења. Дубока геотермална енергија као кључна технологија, омогућује истовремено стварање топлоте и електричне енергије, и присутна је практично свуда. Главни изазов који прати овај концепт представља смањење трошкова формирања и одржавања тзв. Ојачаних геотермалних система (ОГС).

Европа се суочава са још једним изазовом: осигурати снабдевање стратешким сировинским материјалима, посебно металима за индустријске потребе. Ситуацију чини још неповољнијом чињеница да је значајно смањен број активних рудника у Европи. Према томе, сваке године расте зависност од увоза металичних сировина, и поред научног напретка у развоју рециклажних технологија. У сваком случају, постоје значајна лежишта металичних руда дубоко у подини активних рудника или лежишта. Температуре на тим дубинама су високе, и постоје докази постојања вода веома богатих рудним минерализацијама у већ постојећим геотермалним централама.

РЕШЕЊА

Пројекат CHPM2030 дефинише технолошки правац који би могао одрживо да смањи европску зависност, подједнако од увоза стратешких металичних минералних сировина и енергије. Пројекат има за циљ нови концепт који повезује коришћење геотермалне енергије и металичних сировина и на тај начин побољшава економику ОГС. Овакав приступ захтева иновативне методе за уочавање и коришћење одговарајућих формација са металичним орудњењима, које би се реализовале у комбинацији гео-инжењерских са напредним електрохемијским методама.

Иако постоји велика потреба за истраживачким поступцима који би омогућили реализацију овакве пројекције у 2030 години, **постојећи пројекат**, који се реализује до половине 2019. **усресређује се на лабораторијска испитивања за in situ лужење, електрохемијску екстракцију метала, прикупљање електрохемијске енергије, интегрисање система у нове врсте постројења**, и укључује развој концепата нових врста постројења, моделирања економске оправданости и симулација предложених технолошких сценарија у одговарајућем окружењу животне средине.

ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Коришћење актуелних достигнућа у развоју технологија геотермалне енергије, најновији научни геолошки подаци о структури минералних лежишта, интензивна лабораторијска испитивања и симулације са прогностичким моделима генезе лежишта, треба да реализацијом овим пројектом омогуће:

- Прихватање концепта технолошке и економске оправданости активације металичних орудњења из веома дубоких минералних лежишта комбинацијом инжењерско геолошких техника које имају за циљ ојачање природне повезаности раседних структура у лежишту (вештачка фрактурација);
- Иновативне поступке за лужење стратешких металичних сировина из геолошких формација, и одговарајуће електрохемијске методе за издвајање метала на површини;
- Специфична решења когенерације минералних металичних формација и производње електричне енергије коришћењем реверсне сонне електродијализе;
- Нови концептуални оквир који ће повећати број лежишта геотермалне енергије за економичну експлоатацију у Европи;
- Моделе оцене економске одрживости која ће бити примењена за ову врсту постројења;
- Формирање одрживог оквира за студије оцене оправданости и утицаја примене нових

ПРЕУЗИМАЊЕ

Са циљем усмеравања реализације овог пројекта, формирана су четири значајна извештаја од стране пројектних радних група. Ови извештаји покривају:

- Металогенију европског простора и оцену где би уопште било могуће применити ОГС;
- Корисне подлоге и податке за примену концепције овог пројекта;
- Металична лежишта повезана са просторима могуће примене ОГС;
- Концепцијски оквир за једно примењено „оперативно“ тело металично лежиште – ОГС.

Ове извештаје могуће је преузети са <http://www.chpm2030.eu/outreach>.

технологија на економику, животну средину и социјалну компоненту;

- Комбинацију металогенетских и геотермалних модела и база података, у циљу формирања подлога за избор погодних локација у Европи за примену предложених нових технологија;
- Дефинисање праваца и динамике примене ових система са роком 2030. година, и роком пуне комерцијалне примене 2050. године.

